

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 28 April 1912. N°. 1791.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elken regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f —.12 per regel.

Van de Voleniding.

LIV.
TWEDE REEKS.
XVI.

Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel. Matth. 4 : 1.

In dit licht bezien, verkrijgt de verzoeking van Jezus in de woestijn de betekenis van een wereldgebeurtenis. Ging er, toen de Christus op aarde verscheen was, en hij, na zijn Doop, zijn roeping ging volbrengen, een aanval gelijk vroeger nooit, uit de demonwereld op ons menschelek geslacht uit, en op den Heiland die ons aan satans macht ontrukken kwam, dan is de uitkomst van de verzoeking het beslissende punt in de historie, van waaraf satan's tenoerbrenging begon. Het is zoo, reeds na het paradijs was de macht van satan over deze wereld niet meer wat ze oorspronkelijk was. Van die ure af toch kwamen er in ons geslacht uitverkoren personen op, en tegen geen van die uitverkoren personen kon aan satan gelukken, wat hem gelukt was met Eva, en door haar, met Adam. Maar al moet hierop gewezen, dat neemt niet weg, dat satan juist door den vloek, een wel gewijzigd maar toch zeer geweldige macht over de historie van ons geslacht behouden had. De verzoeking en degeneratie van ons menschelek geslacht bij meer dan een heldensch volk, was hiervoor kenteekening. Niet bij alle heldensche volken ging die degeneratie even ver, en zelfs kwam er bij meer dan één heldensch volk veel nobels te voorschijn; wat ge terstond gevoelt, zoo ge slechts aan Plato en de Griekse tragische dichters denkt; maar toch nam de ontreding van het zedelijk leven zelfs bij de hoogst staande heldensche volken juist in de dagen van Jezus' verschijnen derwijs toe, dat het wereldsche leven almeer een satanisch karakter erlangde. Over Pompei, een vermaard steden in die dagen, is uit de Vesuvius een stroom van lava uitgevloeid, die geheel deze stad onder zijn vuurstroom begroef. In later dagen is men nu aan het werk getogen, om de ruïnen van die stad van haar lavaoverstelping te ontdoen, en zoo is het leven, gelijk het in die dagen te Pompei geleefd werd, weer tot in de kleinste bijzonderheden aan het licht gekomen. En al had men nu niet anders dan hetgeen daar onder de afbeeldingen is gevonden, zoo zou reeds daaruit het satanisch karakter van de toenmalige degeneratie voldoende gebleken zijn. Toch viel hierin nog altoos zekere inperking op te merken, en het is welbezen eerst in Palestina, en bepaaldelijk in Jezus' dagen, dat de inval van de onreine geesten zulk een vroeger ongekenden omvang en intensiteit erlangde. Dat nu de daarin opwellende woede zich ook op onschuldigen wierp, die met de vervulling der profetie niets te maken hadden, was op zichzelf niets anders dan een overvloed in woede. Het was enkel de poging om boos zich aan te stellen, zijn woede te koelen, en in een aan raerij grenzende kwaadaardigheid, aan het land waarin Jezus dorst optreden, kwaad te doen. Maar toch spreekt 't vanzelf, dat dit slechts overtollige bijzaak was, en dat de eigenlijke poging van satan zich niet richtte op die onnoozle slachtoffers van zijn ongekende woede, maar op Jezus en op Jezus alleen, of wilt ge, op Jezus en op diegenen, die door hem gekozen werden als zijn instrument en orgaan om zijn zaak te bevestigen.

Het is daarom zeer wel aan te nemen, dat er vóór Jezus ingaan in de woestijn aan geen verzoeking van de zijde van satan behoefte gedacht te worden. Gelijke we reeds opmerken, blijkt uit 't geen de onreine geesten herhaaldelijk tot Jezus roepen, dat satan uitnemend op de hoogte was van wat er gebeurde. Hij begreep dan ook zeer wel, dat een strijd op leven of dood hem niet gespaard kon worden, en dat hij bij dezen strijd met Jezus zou stuiten op een helden macht van het heilige, als waarmee deze 't dusver nog nimmer tegen hem opnam. Toen satan hoorde dat Jezus niets deed, stil in Nazareth bleef, en nog in niets zich als Messias openbaarde, viel hem dit op verrassende wijze mede, en kwam het niet in hem op om een vijand die zich stil hield, te prikkelen. Hij was te beducht voor Jezus, om Jezus zonder noodzaak uit te dagen. Verandering kwam hierin eerst van het oogenblik af, dat Jezus Nazareth verliet, van nu af in het publieke leven optrad, en door zijn aansluiting aan Johannes den Dooper, en door den Doop dien hij zelf onderging, toonde hoe thans zijnerzijds de beslissing zou worden uitgelokt. Het spreekt

vanzelf, dat de stem van God, die hem bij den Doop voor alle engelen tot Messias uitriep, ook den satan niet ontgaan kon. Het was alsoo God zelf, die bij den Doop van Jezus voor engelen en menschen zijn Zoon aanwees als den held, die 't tegen satan op zou nemen, en de macht van satan, althans in beginsel, zou breken. De verzoeking in de woestijn was daarom iets dat niet kon uitblijven. Het is niet maar zoo, dat satan, Jezus in de woestijn ontwaande, van de gevolgen van zijn langdurig vasten gebruik maakte, om te zien of hij Jezus niet verleiden kon. Veel meer was de verzoeking van Jezus in de woestijn een vanzelf uit de verhouding van satan tot den Allerhoogste voortvloeiende noodzakelijkheid, waaraan Jezus zich niet onttrekken kon noch wilde, en waar satan zich, goedchiks dan wel kwaadchiks, aan onderwerpen moest. Het is dan ook opmerkelijk, dat er uitdrukkelijk bijstaat, dat Jezus van den Geest weggeleid werd in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel. Er is hier alsoo geen sprake van een toevallige ontmoeting. Het is niet zóó toegegaan, dat Jezus in de woestijn omdoolde, er te lang bleef, daardoor honger kreeg, en dat nu satan er toevallig bijkwam, om van dit zwakke oogenblik gebruik te maken in zijn voordeel. Veel meer staat de verzoeking van den duivel als doel voorop, en de Hellige Geest werkte op Jezus als mensch in, om hem eenzaam naar de woestijn te doen trekken. De positie, waarin Jezus tegenover satan verkeerde, kon niet worden uitgemaakt, tenzij Jezus eerst de volle verzoeking van satan ondergaan en zegevierend doortaan had. Voor deze principiele, heel Jezus' toestand, en heel den gang van zijn Messiaswerk beheerschende daad, leende zich geen plek op aarde zoo goed als juist de woestijn, en daarom moest Jezus door den Helligen Geest zoo bewerkt worden, dat hij eigener beweging naar de woestijn toeging, en zoo Gods raad diende. De woestijn is een stuk wereld dat het beeld van den vloek in zich draagt, en onder alle woestijnen is er geen zoo demonisch in haar aanblik, als juist de woestijn, die aan deze zijde van de Jordaan tusschen Jericho en Jerusalem ligt, of liever zich verheft. Ge moet hierbij toch niet denken aan een platvloersche, woeste uitgestrektheid. De woestijn, waarvan hier sprake is, is veel meer een wilde dooreenmenging van afgebrokkelde rotspitsen en rotskanten, die er vaal en bleek uitzien, en geheel 't beeld van den dood vertoonen.

Vraagt ge nu, waarin dan bij de verzoeking in de woestijn, het principiele van satans aanval school, dan moet tusschen de drie verzoeken scherp onderscheiden. De eerste aanval tastte Jezus aan in zijn menscheleke natuur. Men versta dit wel. Het was niet een aanval, gelijk die bij ons op onze ingezonden en zondige menscheleke natuur geschiedt. Satana toch begreep en doorzag uitnemend wel, dat zulk een aanval op Jezus toch niets zou vernemen. Ook in Jezus klopte zeer zeker een menscheleke hart, maar in volkomen zuiverheid. Satans toelag en bedoelen kon dus in zijn eersten aanloop geen ander zijn, dan om tusschen den Zone Gods en de menscheleke natuur die Hij had aangenomen, scheiding te maken. Satana was veel te schrander, om niet scherp in te zien, hoe elke poging om den Zone Gods te doen vallen, op jammerlijke teleurstelling moest uitloopen. Welke inbeeldingen satan ook omtrent zich zelf koesterde, nocht kon de gedachte ook maar in hem opkomen, alsof Gods Zoon zich door hem zou laten afleiden van zijn Godheid. Dit kon niet. Dit ware innerlijke een contradictie geweest. Zelfs de gedachte aan de mogelijkheid van zoo iets kon in satan nooit opkomen. Het stond hier evenzoo als met het Eli Eli Sabachani aan het kruis. Als mensch, naar zijn menscheleke natuur, kon Jezus van God als zijn Vader in de hemelen verlaten worden, maar als Zone Gods nimmer. En zoo ook stond 't hier. Op verleiding tot zonde van den Zone Gods heeft satan het niet kunnen toelagen. Zoo iets moge een onnadenkende lezer in een onbewaakt oogenblik zich kunnen voorstellen, maar satan is zoo aardsdom geen oogenblik geweest. Zijn aanval kon zich daarom alleen richten op Jezus' menscheleke natuur. Ware nu het 't van die menscheleke natuur een ander dan het 't van den Zone Gods geweest, zoo zou een val in zonde, gelijk bij Adam, zich in Jezus hebben kunnen herhalen, en daarop speculeerde satan. Wat hij poogde te bewerken en bedoelde tot stand te brengen, was, het te niet doen van de Vleeschwording van het Woord, het tot niet herleiden van de Menschwording van den Zone Gods. Mogen we het eerbiediglijk zoo uitdrukken, dan was zijn toelag,

om de menscheleke natuur die Jezus hap aangenomen, weer van Jezus af te scheiden. De Zone Gods en de menscheleke natuur waren onlosmakelijk één geworden. Jezus heeft onze natuur niet maar tijdelijk aangenomen, om na de Voleniding die menscheleke natuur weer af te leggen. De vereniging der beide naturen in Christus blijft en houdt eeuwig stand. Ze kon niet te niet gedaan. Dit ware ondenkbaar en onmogelijk. En toch, dit is 't, wat satan poogde tot stand te brengen. Hij begreep: dat moest, of hij en zijn rijk waren weg. Ware nu de Vleeschwording van het Woord niet een voor alle creaturen gansch ondoorgrondelijk mysterie geweest, satan zou 't doorgedraaid hebben. Maar juist dat kon ook hij als creatuur niet. Daarom en daardoor werkte hij er zichzelf in, en moest de verzoeking op een nederlaag voor hem en op een zegepraal voor den Christus uitloopen.

Nu blijkt dat God de Heere en Christus zelf deze proefneming van satan, of zijn menscheleke natuur van de Godheid in Hem kon worden losgemaakt, gewild hebben. Dit blijkt uit tweeërlei. Ten eerste daaruit, dat hij niet op eigen goed geluk af in de woestijn inging, maar er door den Geest ingeleid werd. En ten andere daaruit, dat Jezus in de woestijn 40 dagen vast heeft. Onder den Doop was de Hellige Geest op hem nedergegaan als een duive, en het was onder de inspiratie van dezen Geest, dat Jezus niet naar Galilea terugging, maar afdoelde in de woestijn, die vlak achter de Jordaan lag. Doch dit niet alleen, hij moest daar blijven 40 dagen. Een mystiek cijfer, waarvan zin en betekenis niet te bepalen zijn. Maar gelijk we weten, regende net water bij het opkomen van den Zondvloed 40 dagen op de aarde (Gen. 7 : 12). Mozes was tot tweemaal toe op het bergte 40 dagen met zijn God afgezonderd (Exod. 24 : 18 en 34 : 28). Evenzoo werd Elia veertig dagen afgezonderd op zijn vlucht voor Izebel (1 Kon. 19 : 8). Zoo was Israël zelf 40 jaren in de woestijn, en verliet er tusschen de Opstanding van Christus en zijn Hemelvaart 40 dagen. Er ligt alsoo van zelf in dit cijfer iets geheimzinnigs, en dit wijst er ons op, dat ook dit vasten van Jezus niet willekeurig, maar naar een heilige, noogere verordening was. Of dit vasten ook voor Jezus zelf een doel had, om tijdelijk alle elachen van zijn menscheleke natuur tot zwijgen te brengen, zij hierbij in 't midden gelaten. Voor ons doel is 't genoeg er op te wijzen, dat dit lange vasten een zeer sterken honger bij Jezus deed opkomen, en dat hierin een overvloedig elsch van zijn menscheleke natuur tot nijpende uiting kwam. En afgescheiden nu van al wat hier nog meer mee bedoeld werd, schoude de toestand van honger, die van dit lange vasten het gevolg was, aan satan de gelegenheid om zulk een aanval op Jezus' menscheleke natuur te doen, dat in de verzoeking op zich-zelf niets zondigs lag. Er was geen sprake van een toegenomen aan een onheilige zinnelijkheid. De behoefte aan voedsel is voor den mensch geheel natuurlijk, en ze was dan ook voor Jezus geheel overeenkomstig den staat van mensch waartoe hij was ingegaan.

Nu lette men er wel op, dat Jezus niet in een onbewoond wereld verkeerde. De afstand, die Jezus in de woestijn afscheidde van vlekken en dorpen, waar voedsel in overvloed te vinden was, is stellig op niet meer dan twee dagen te stellen. Bijzkaar was in de eerste veertig dagen, dat Jezus in de woestijn vertoefde, geen sterke behoefte bij hem opgekomen. Dan toch kon hij naar een der omliggende vlekken zijn getogen; maar ook afgezien hiervan, staat er uitdrukkelijk bij, dat hem eerst na afloop van de 40 dagen en 40 nachten ten laatste hongerde. Hierbij is van tweeën één aan te nemen, of dat de werking in het lichaam des Heeren die 40 dagen door geestelijke inwerking tot stilstand was gekomen, zooals ook nu nog iemand onbewust in zulk een spanning kan verkeeren, dat hij om geen spijis meer denkt, of wel dat Jezus opzettelijk, om de kracht van het Lichaam ten onder te brengen, door eigen wilskracht alle behoefte aan spijis bedwong. Maar in elk geval, ten laatste hongerde hem, en dat iemand die onder zulke omstandigheid door een geweldige prikkelende honger overvallen wordt, sterk behoefte gevoelt aan spijis, is zoo vanzelf sprekend, dat hierbij van zonde geen sprake kan zijn. Let er nu wel op, dat hier de aanval van satan zich richt op 't eten. Dit was evenzoo het geval geweest in het paradijs bij Eva. En ook deed dit zich voor bij Israël in de woestijn, toen 't manna het volk voeden moest. Dit eten is op zichzelf een onderhouden van het leven of althans van de levenskracht. Wie door zulk een honger overvallen, niet eet, sterft. Het niet-eten zou alsoo voor Jezus een

afleggen van zijn menscheleke natuur zijn geweest voor dit aardsche leven. En nu komt satan om juist op deze zoo sterk in Jezus sprekende behoefte zijn aanval te richten. Hij droeg kennis van wat er met Jezus voorviel, evenzoo als hij kennis draagt van onze levensomstandigheden, anders zou hij ook ons niet kunnen verzoeken; en nu maakt hij van dit voor Jezus pijnlijke oogenblik misbruik, om hem te overtroeven. Jezus heeft honger, maar nu zegt satan niet wat voor de hand had gelegen: Ga naar 't naastbijliggend vlek. Hij voert ook Jezus niet zelf naar zulk een vlek, gelijk hij hem straks voerde naar de tinne des tempels. Hij brengt Jezus geen hulpe. Hij poogt niet Jezus honger te stillen. Veel meer prikkelt hij het gevoel van dien honger nog, door er hem op te wijzen. En nu komt 't: Indien Gij de Zone Gods zijt. Daar zit de aanval in. Juist bij het onderscheid tusschen Jezus' Goddelijk Zoonschap en de menscheleke natuur die hongerde. „Zij ge wel de Zone Gods? Juist dat is de kwestie. Gij niet er in alles als een menscheleke creatuur uit. Maar zijt Gij Gods Zoon, toon 't dan ook, en kom dan met uw Goddelijk Zoonschap uw menscheleke 't in den honger te hulp". De menscheleke natuur van Jezus moest den Zone Gods dienen, en daarom in het vasten gehelligd zijn. Maar satan wil 't juist omgekeerd. Hij flustert Jezus in, dat zijn Goddelijke natuur zijn menscheleke moet dienen. De Zone Gods moet 't wonder doen, om den honger van de menscheleke natuur te stillen. De ronde, bruine steenen, die hier en daar in de woestijn lagen, en die den vorm van een brood hadden, moesten daarbij als middel tot verscherping van de verzoeking dienst doen. En nu zit de heerlijke overwinning van Jezus hierin, dat hij juist als mensch berust in de trouwe en de almacht van zijn God. Zeker, gemeenlijk voedt God den mensch door brood, maar God kan ook de menscheleke natuur in stand houden door een geheel andere kracht die van Zijn mond in 't woord uitgaat. Hij heeft 't slechts te bevelen, gelijk hij 't deze 40 dagen bevelen heeft door het woord dat van zijn mond uitging. Vandaar 't tegenwoord: „De mensch zal niet bij brood alleen leven, maar door alle woord dat uit den mond Gods uitgaat". Iets anders willen, zou God verzoeken zijn. Satana wil Jezus vatten op 't Zoonschap, Jezus wijst hem omgekeerd op wat de mensch schuldig is, en satan druipet machteloos af.

Toch blijft satan het ook in de tweede verzoeking over denzelfden boeg wenden. Jezus treedt op als de Zone Gods, en zal nu in de menscheleke natuur zijn heerlijkeheid moeten openbaren, om door de openbaring van die heerlijkeheid het bewijs van zijn hemelschen oorsprong te leveren; de lange weg van zelfvernietiging en zelfvernedering, waar al wat mensch aan hem was, tegen op kwam. En wederom poogt nu satan hetgeen van die menscheleke natuur zal gevergd worden, op zij te zetten. De wereld zal nooit zich gewonnen geven voor wat Jezus haar in die menscheleke natuur openbaart. Wat haar alleen betooveren kon, zou zijn een schitterende openbaring uit den Hooge. Niet wat als mensch aan hem is, zal de wereld aan zijn voeten brengen. Ontzag voor zijn majesteit zou dan alleen in de harten opkomen, zoo de majesteit van den hemel zich in en aan hem openbaarde. Voor een Messias uit een vrouw in nederen staat geboren, bukt de wereld niet, maar wel zou ze zich buigen zoo ze uit den hemel den Zone Gods zag nederdalen. En den schijn hiervan kan Jezus immers aan de zaak geven. Bij 't hooge feest is heel de voorhof van den tempel met duizenden en tienduizenden uit alle stammen Israels overvuld. De tinne van den tempel is hoog. Zoo Jezus nu op die hoogte tinne klimt, en van daar plotseling onder de verzamelde menigte nederdaalt, dan kan hem immers geen ongeluk treffen. Of staat er niet geschreven, dat Hij zijn engelen bevelen zal, opdat hij uw voet aan geen steen stoot? En ziet nu het volk Jezus, door engelen omstuwd, aldus uit den hemel nederdalen, dan is er immers geen twijfel aan, of al 't volk zal in aanbidding voor hem nederknien, en zijn zaak zal op 't eigen oogenblik gewonnen zijn. En 't kan immers. Althans zou hij waarlijk de Zone Gods is. Niet, daar lette men ook bij de tweede verzoeking wel op, alsof satan er ook maar een oogenblik aan twijfelde, of Jezus wel de Zone Gods was, maar uit uitsluitend om Jezus' menscheleke natuur te prikkelen, opdat ze aan de verdere zelfvernedering mocht pogen te ontkomen, en wederom op eenmaal, door misbruik van de Goddelijke natuur in 't Zoonschap, dit Zoonschap

aan zich dienstbaar mocht maken, in plaats van zelf dienstbaar te zijn en te blijven aan den Zone Gods. En natuurlijk, stel Jezus ware van de tinne van den tempel afgesprongen, zijn leven zou gespaard zijn gebleven, maar het zou een omkeeren van den raad Gods zijn geweest. En daarom wijst Jezus ook nu satan af met het woord der Goddelijke openbaring: „Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken".

En zoo kwam het toen vanzelf tot de laatste verzoeking, principieel gekenmerkt door het schier angstaanjagende woord, dat al de heerlijkeheid van de koninkrijken der aarde aan hem, satan, is overgegeven, en dat hij ze geeft aan wie hij wil. Afdoend bewijs, voorzover het nog noodig mocht zijn, dat er op dat oogenblik in de woestijn metterdaad een wereldgebeurtenis plaats greep. Vergeet niet, Jezus zelf heeft satan meer dan eens genoemd de Overste der wereld, een zeggen dat met satans beweren althans ten deele overeenstemt. Niet de sterke hand noch het toeval, de geest is het, die in de wereld de heerschappij in handen heeft, en de vraag is nu, maar of de geesten onder de kinderen der menschen in het volksleven gericht, geleid en besteld worden door de goede geesten Gods, dan wel door de demonische geesten, die satan dienen. Jezus komt in onze menscheleke natuur om nu te werken en te weeg te brengen, dat de geest van Christus macht over de geesten onder de kinderen der menschen verkreeg en alsoo het Koninkrijk der hemelen deed komen. Tot dusver was dit niet alzo geweest, en had veel meer allerlei onheilige geest onder de volken ingang gevonden, zowel in de lagere klassen der maatschappij als aan de hoven der koningen. Voorzover nu die onheilige geesten hun impuls aan satan ontleenden, was het volkomen waar, wat satan beweerde, dat de koninkrijken der wereld in de landen der Heidenen geleid werden door wat van hem uitging. Hieruit nu vloet voor Jezus vanzelf de keuze voort, om of evenals de keizers en koningen de heerschappij over de wereld te veroveren door de middelen van list, geweld en bedrog, waarin satan's geest zichzelf verheerlijkt, oftewel den strijd op leven en dood met satan aan te gaan, om het Koninkrijk der hemelen te vestigen ten koste van den ondergang van al wat satan had opgebouwd.

Over de derde verzoeking behoeft hieraan slechts een enkel woord toegevoegd. De eerste aanval van satan was gericht geweest op den dood van het lichaam, op den honger die om spijis riep. De tweede aanval gold het menscheleke eergevoel. Om als Messias erkend, geteerd en gehuldigd te worden, een gefingeerd nederdalen uit den hemel. Het eerste was geweest een speculieren op het lichaam in de menscheleke natuur, het tweede was een speculieren op een behoefte van de ziel, van den geest, in dezelfde menscheleke natuur. En nu kwam de slotaanval. Daar lag heel de wereld voor Jezus uitgespreid. Al die volken, al die rijken, al hun heerlijkeheid. Doch van dit alles zou aan Jezus slechts een deel toekomen. Het groter deel van die wereld zou zich zelfs tegen Hem keeren. Velen waren geroepen, maar weinigen uitverkoren. Er was een brede en een enge poort, en door die laatste moesten binnengaan, wie Jezus zouden toebereiden. Hoe nu, zoo dit kon worden omgezet? Zoo niet maar een deel van die wereld, maar heel die wereld zelve zich aan Jezus als Koning onderwierp? Zou 't zelfs in hooger en zin niet veel heerlijker wezen? Geen schending, geen schieting meer. Niet een deel dat in doem en verderf ondergaat, en slechts een kudde dat gered wordt, maar allen onder Jezus' schepter verenigd. Zou 't niet heerlijker wezen? En dit nu betuigt satan, aan Jezus te willen geven. Dit kan niet God Hem geven, want God is heilig en daarom blijft het onheilige deel der wereld buitengesloten. Maar satan kon het. Hem staat geen heiligheld in den weg, en daarom kon hij die wereld met haar zondig wezen geven aan wie hij wil. Maar één ding is hiervoor noodig. Jezus' menscheleke natuur is aan het Zoonschap verbonden, dient nu dit Zoonschap, strekt aan dit Zoonschap tot orgaan en instrument. Dit één nu moest anders worden. Hij moest als mensch, met heel zijn menscheleke natuur, zich van het Zoonschap scheiden; van Zone Gods zoon van satan worden; en hem aanbieden; dan is hij er. Alzo in alle drie de verzoeken altoos dit één doel: Jezus' menscheleke natuur van het Zoonschap scheiden, de Vleeschwording, de menschwording te niet doen. En dat Jezus dit juist andersom tegen satan doorzette, dat